

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
КП «Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги
та медицини катастроф Полтавської обласної ради»
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації**

МАТЕРІАЛИ

**IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
«Екстрена та невідкладна допомога
в Україні: організаційні, правові,
клінічні аспекти»
23 лютого 2024 року**

**ПОЛТАВА
2024**

УДК 614.88+616-083.98+616-039.74+616-036.11./-036.882-08](063)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Краснова О. І., Лавренко Д. О.**

«Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти»: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2024; Полтава).

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти», 23 лютого 2024 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2024. – 180 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів екстреної та невідкладної допомоги в Україні фахівців різних спеціальностей, питанням покращення організації галузі охорони здоров'я та оптимізації роботи лікувальних закладів у період реформування.

УДК 614.88+616-083.98+616-039.74+616-036.11./-036.882-08](063)

©Полтавський державний медичний університет, 2024

ДО ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІЛОТНОГО ПРОЕКТУ РЕФОРМИ РОЗВИТКУ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Коршєнко А. В.

Київський національний університет імені Т. Шевченка, Київ, Україна

У 2012 році був прийнятий та набрав чинності Закон України «Про екстрену медичну допомогу» (від 05.07.2012 № 5081-УІ) із змінами, внесеними Законом № 421-ІХ від 20.12.2019, що визначає організаційно-правові засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, екстреною медичною допомогою, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, і засади створення, функціонування й розвитку системи екстреної медичної допомоги.

Екстрена медична допомога (ЕМД) — це медична допомога, яка полягає у здійсненні працівниками системи екстреної медичної допомоги невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я (ст. 1 [Закону](#) України «Про екстрену медичну допомогу»).

Мета публікації полягає у визначенні проблемних аспектів використання виділених бюджетних коштів на фінансування пілотного проекту реформи ЕМД та встановлення цільових орієнтирів щодо подальшого її впровадження.

З часу прийняття Закону України «Про екстрену медичну допомогу» в 2012 році до 2018 року включно додаткових інвестицій у розвиток системи державою не залучалося, проте зміни декларували.

У проекті Державного бюджету на 2019 рік на фінансування екстреної медичної допомоги через механізм субвенції було передбачено близько 6 млрд грн. Крім того, 922,5 млн грн. планувалось витратити на реформу екстреної медичної допомоги. За ці кошти у 2019 році передбачалось реалізувати пілотний проект розвитку екстреної медичної допомоги у

Вінницькій, Донецькій, Одеській, Полтавській, Тернопільській областях та місті Києві.

Комплексна програма з розвитку системи екстреної медичної допомоги в пілотних областях включала:

- ✓ закупівлю 70% потреби спеціалізованого санітарного транспорту для розвитку служби екстреної медичної допомоги;
- ✓ проведення програми підготовки інструкторів для підвищення кваліфікації, відповідно до світових стандартів, осіб, задіяних у роботі системи екстреної медичної допомоги;
- ✓ цільові видатки на підвищення рівня оплати праці працівників, які пройдуть підвищення кваліфікації;
- ✓ закупівля спеціального навчального обладнання та манекенів для навчально-тренувальних симуляційних центрів;
- ✓ створення єдиних регіональних оперативно-диспетчерських служб;
- ✓ впровадження уніфікованих сучасних галузевих стандартів диспетчеризації.

Реалізація пілотного проекту повинна була забезпечити подальший розвиток системи екстреної медичної допомоги, надання екстреної медичної допомоги належної якості та постійне її удосконалення шляхом регулювання процесу навчання та підвищення кваліфікації працівників.

В 2021 році за результатами аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, спрямованих на розвиток системи екстреної медичної допомоги, висновок Рахункової палати (відповідальний за проведення аудиту – заступник Голови Рахункової палати Андрій Майснер) був шокуючим – шість пілотних регіонів у 2019 році використали неефективно або з порушенням законодавства третину з 1 млрд грн бюджетних коштів на розвиток.

На розвиток екстреної медичної допомоги (ЕМД) 6 пілотних регіонів – Вінницька, Донецька, Одеська, Полтавська, Тернопільська області та м. Київ – у 2019 році загалом використали 1 млрд гривень. З них 781 млн

грн – субвенція з державного бюджету, а 261 млн грн – співфінансування з місцевих бюджетів. При цьому 115 млн грн субвенції повернули до державного бюджету як невикористані.

За бюджетні кошти пілотні регіони придбали 433 спеціалізованих санітарних автомобілі для центрів ЕМД, виготовлених на базі вантажних автомобілів, та 36 навчальних манекенів для центрів підготовки медиків.

Рахункова палата встановила, що 252 млн грн субвенції були використані неефективно, а 86 млн грн – з порушенням законодавства, що загалом становить майже третину загальних видатків на розвиток ЕМД.

Вартість автомобілів екстреної медичної допомоги одного й того ж типу значно різнилась у різних регіонах (областях). Аудитом встановлений факт віднесення самих автомобілів ЕМД до медичних виробів і одержання, як наслідок, постачальниками податкових пільг з податку на додану вартість; обмеження конкуренції; незастосування покупцями штрафних санкцій щодо продавців за несвоєчасне постачання автомобілів або їх невідповідну якість.

В Рахунковій палаті вважають, що у разі зміни механізму закупівлі і стимулювання участі у ній інших виробників, які є на ринку, держава могла би зекономити значні обсяги бюджетних коштів. Так, вартість придбання автомобіля ЕМД типу В становить від 1,96 млн грн, а типу С – від 2,85 млн грн і вище. Водночас поставлені автомобілі типів В і С відрізняються між собою здебільшого лише двома-трьома опціями – насамперед наявністю апарату ШВЛ та іншою конструкцією приймального пристрою для нош. Проте вартість автомобіля типу С на 870–890 тис. грн, або на 45%, більша від вартості автомобіля типу В, чому немає зрозумілих обґрунтованих пояснень.

Встановлені факти внесення недостовірних даних до видаткових накладних і актів прийому-передачі автомобілів ЕМД, в частині дати поставки автомобілів, які мають ознаки службового підроблення документів. Зокрема, у Вінницькій (на 17 млн грн), Донецькій (на 76 млн грн), Полтавській (74 млн грн), Тернопільській (70 млн грн) областях.

В межах аудиту Рахункова палата виявила закупівлю манекенів-тренажерів для центрів підготовки медиків за ціною, завищеною у 3–15 разів. Так, Київський міський Центр екстреної медичної допомоги закупив два типи симуляційних манекенів Gaumard у 15 і 9 разів дорожче ціни американського виробника. Аналогічно у Вінницькій, Донецькій, Одеській і Полтавській областях з націнкою 280–530% придбали у посередника манекени американського виробника Laerdal.

Водночас Рахункова палата звернула увагу, що станом на липень 2020 року Міністерство охорони здоров'я України не прийняло рішення щодо проектної документації, обладнання, програмного забезпечення та взагалі подальшого впровадження «Системи 103». З цієї причини уже 9 років не використовуються за призначенням матеріальні активи на 86 млн грн, придбані за кошти державного бюджету для розвитку системи ЕМД.

Висновки. Таким чином, спроби начального етапу трансформації екстреної медичної допомоги в Україні призвели до суперечливих результатів. Поряд із позитивними змінами проявилось багато непередбачуваних та непередуманих наслідків: відсутність на протязі тривалого часу цільового фінансування проекту, незавершеність законодавства; нерозвиненість інфраструктури; слабе нормативно-методичне та ресурсне забезпечення; спротив змін під впливом звичок, стереотипів та прийнятих у суспільстві кодексів поведінки тощо. Тому державне управління трансформацією ЕМД в Україні в форматі інституційних реформ вимагають удосконалення, систематичних зусиль і витрат упродовж досить тривалого періоду, адже пов'язане із зміною поведінки суб'єктів системи та формуванням нових правил її функціонування.

Калашніков В.Й., Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Калашнікова І.В., Бакуменко І.К.	
Особливості артеріальної та венозної церебральної гемодинаміки у пацієнтів з транзиторними ішемічними атаками у вертебро-базиллярному басейні.....	114
Кальна Я. М. Поняття про парамедицину, перспективи її розвитку в Україні.....	116
Коршенко А. В. До економічних аспектів реалізації пілотного проекту реформи розвитку екстреної медичної допомоги в Україні.....	120
Котельнікова А.С., Краснова О.І. Перспективи використання телемедицини в умовах воєнного стану.....	124
Кузь В.С., Тесленко О.І., Кузь Г.М., Баля Г.М., Шеметов О.В. Сучасні термопластичні базисні пластмаси та їх використання в клініці ортопедичної стоматології.....	126
Лунькова Ю.С., Ілляшенко Ю.І., Перепелова Т.В., Петренко Р.В., Коваль Ю.П., Павліш І.В. Топографічні та структурні зміни елементів СНЩС у пацієнтів з одностороннім вивихом суглобового диска.....	129
Люлька О.М., Кравців М.І., Кизименко О.О., Буря Л.В. Особливості хірургічної тактики при гострому гнійному запаленні кістки куприка.....	131
Охріменко І. М., Пронтенко К. В. Професійна деформація науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання: погляд на проблему.....	134
Перлова А.В., Мунтян О.В., Курдиш Л.Ф., Мунтян В. Л. Проблема надання невідкладної допомоги в стоматологічній практиці: чинники і рішення.....	139
Петренко Р.В., Шеметов О.С., Ілляшенко Ю.І., Коваль Ю.П., Павліш І.В., Лунькова Ю.С. Математичне обґрунтування застосування безпосереднього протеза при протезуванні включених дефектів зубних рядів.....	142
Плужнікова Т.В., Дубінін С.І., Харченко Н.В. Тенденції сучасної парамедицини в Україні... ..	144
Повшенюк А. В., Шінкарук-Диковицька М. М., Пилипюк О. Ю., Капиця Д. В., Повшенюк А. Я. Психотерапевтичні методи усунення тривожності на стоматологічному прийомі.....	147
Поліщук С. С., Барило О. С., Фурман Р. Л., Свистунов Д. М., Поліщук В.С., Кузько О. В. Аналіз клінічного застосування препарату нуклеотидів при переломах нижньої щелепи.....	149
Рак Т.І., Коршенко В.О., Матвієнко Т.М., Романюк М.В., Комишан І.В., Приліпка К.О., Філатова В.Л. Особливості гострих реакцій на стрес за досвідом КУ «Полтавський обласний центр екстреної допомоги та медицини катастроф».....	151
Самойлік Є.В. Лікування хворих на вазомоторний риніт в практиці лікаря.....	153
Терзі О.О., Шпак І.В. Аналіз законодавства України у сфері медичної діяльності в умовах воєнного стану.....	155
Федик Т.В., Гаджула Н.Г., Федик А.В. Гіпохлоритна аварія: алгоритм невідкладної допомоги (клінічний випадок).....	157
Фурман Р. Л., Барило О. С., Поліщук С. С., Свистунов Д. М., Поліщук В. С., Кузько О. В. Магнітолазерна терапія в комплексі лікування переломів нижньої щелепи.....	161
Хайлов А. В., Коршенко В. О. Парамедик в Україні: хто це?.....	163
Хатту В.В., Буханченко О.П., Бойко І.В. Порівняльна характеристика змін клінічних показників після проведення цистектомії на нижній щелепі.....	168
Шеметов О.В., Кузь В.С., Коваль Ю.П., Петренко Р.В., Мартиненко І.М. Оцінка ступеня функціональної патології у пацієнтів з повною відсутністю зубів.....	170
Павліш І.В., Коваль Ю.П., Перепелова Т.В., Ілляшенко Ю.І., Петренко Р.В., Лунькова Ю.С., Шеметов О.В. Особливості міорефлекторної адаптації до різних видів протезування за умови патологічного стирання твердих тканин зубів.....	174
Ілляшенко Ю.І., Коваль Ю.П., Перепелова Т.В., Петренко Р.В., Лунькова Ю.С., Павліш І.В. Доцільність проведення та стандартизації електроміографічного дослідження власне жувальних м'язів під час ортопедичного стоматологічного прийому.....	178
Коваль Ю.П., Ілляшенко Ю.І., Перепелова Т.В., Петренко Р.В., Лунькова Ю.С., Павліш І.В. Обґрунтування біомеханічних основ розвитку патологічного стирання твердих тканин зубів шляхом математичного розрахунку.....	181
Зміст	185